

Ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljön (SOU 2017:28)

Bakgrund

Naturvetarna yttrar sig härmed avseende Ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljön (SOU 2017:28).

Utredningen har haft i uppgift att föreslå hur ett nationellt centrum för samling och spridning av kunskap och forskningsresultat om arbetsmiljö samt utvärdering av arbetsmiljöpolitik bör inrättas och utformas. Förslagen ska enligt direktiven omfatta vid vilken befintlig myndighet eller befintligt lärosäte verksamheten ska placeras, hur verksamheten ska finansieras, hur den ska utformas och vilken omfattning den ska ha. Dessutom ska utredaren föreslå hur centrumet ska bidra till en positiv utveckling för forskningsområdet och stärka förutsättningarna för ökat svenskt engagemang i arbetsmiljöfrågor på internationell nivå, inte minst inom EU.

Utredningen presenterar två olika förslag. Enligt det ena förslaget kommer ett nationellt centrum för kunskapsspridning om och utvärdering av arbetsmiljö och dess verksamhet placeras på Stockholms universitet som en särskild inrättning med egen instruktion. Enligt det andra förslaget inrättas en ny myndighet för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö.

Om Naturvetarna

Naturvetarna är fackförbundet för akademiker inom naturvetenskap. Våra 32 000 medlemmar arbetar inom livsvetenskaperna, miljö, jord, skog, de fysiska vetenskaperna, matematik och informationsteknologi. Av dessa arbetar närmare 4 300 med vetenskaplig forskning och utveckling. Omkring 4 500 är anställda och 1 900 studerar inom akademin. Drygt en fjärdedel av medlemmarna har disputerat. Naturvetarna är kontaktförbund för Karolinska Institutet och Sveriges lantbruksuniversitet samt de flesta statliga forskningsfinansiärer.

Naturvetarnas synpunkter

4 Arbetsmiljöcentrum inrättas på Stockholms universitet eller som ny myndighet

Utredningens förslag: Utredningens ena förslag är att verksamheten för ett nationellt centrum för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö placeras på Stockholms universitet som en särskild inrättning med egen instruktion. Utredningens andra förslag är att en ny myndighet inrättas för kunskap om och utvärdering av arbetsmiljö. Myndigheten inrättas som en enrådsmyndighet som leds av en generaldirektör. Myndigheten placeras i Stockholm och får namnet Nationellt arbetsmiljöcentrum.

Naturvetarna är positiva till förslaget att inrätta ett arbetsmiljöcentrum. I den partsgemensamma avsiktsförklaringen – åtgärder för friskare arbetsplatser i kommuner och landsting – daterad den 19 augusti 2016 uttrycks att ett nationellt centrum för kunskap

om arbetsmiljö behövs som en av åtgärderna för att komma tillrätta med ohälsotalen i kommuner och landsting. Naturvetarna, som i detta sammanhang representeras av AkademikerAlliansen, ställer sig bakom den upplevda brist på samordning samt behov av samling och spridning av den kunskap som genereras av olika aktörer på lärosäten och myndigheter som avsiktsförklaringen ger uttryck för. Förutom detta uttryckte Naturvetarna redan 2013, som svar på Pensionsåldersutredningen (SOU 2013:25) att förbundet är positiva till ett inrättande av ett nationellt arbetsmiljöcentrum.

Specifika synpunkter på organisationsfrågan

När det gäller de två olika organisatoriska förslagen i utredningen har Naturvetarna följande synpunkter. Att ha centrumet som en särskild inrättning på Stockholms universitet är enligt förbundet förknippat med en komplex styrning och det är ingen adekvat organisatorisk lösning för arbetsmiljöcentrum enligt Naturvetarna. Under 2000-talet har flertalet särskilda inrättningar inom akademien avreglerats mot bakgrund av att organisationsformen inte fungerar särskilt väl, ett par exempel på detta är Tolk- och översättarinstitutet vid Stockholms universitet, de marina centrumen vid Göteborgs, Stockholms och Umeå universitet samt dåvarande högskolan i Kalmar och Nationellt resurscentrum för idrott och hälsa vid Örebro universitet.

Förbundet delar utredningens analys att det kan finnas skäl för att samla ansvar för frågor rörande kunskapsspridning och utvärdering i en ny myndighet eftersom detta säkerställer en självständig roll, oberoende samt långsiktighet avseende ett komplext uppdrag. Att det finns en självständig roll gentemot andra aktörer, oavsett organisatorisk placering, är självfallet av stor vikt givet det utvärderingsuppdrag som centrumet kommer att ha. Det finns också många exempel på liknande myndigheter som är fristående och där organisationsformen fungerar mycket väl för uppdraget, till exempel Tillväxtanalys och Skolforskningsinstitutet för att nämna ett par.

Mot denna bakgrund förordar förbundet förslaget att inrätta Nationellt arbetsmiljöcentrum som en enrådsmyndighet som leds av en generaldirektör med placering i Stockholm.

NATURVETARNA

Per Klingbjer
Förbundsdirektör

Kristofer Jerving
Utredare